

S.P.Q.R.

ROMSELSKABET

- Palle Nielsen: *Romersk opvågner*
- Giovanni Pierluigi da Palestrina
- Augustus' mausoleum åbner til marts
- Nyt gulv i Colosseum
- Romquiz

Formandens tanker

Jeg øver mig på hver uge at fremkalde et øjebliksbillede fra Rom. Et sted eller en begivenhed, som har sat sig spor, der nu kan være med til at opmuntre og fastholde alt det vi savner:

At gå op på Janiculum på pladsen foran S. Pietro in Montorio og se solen stå op bag bjergene og efterhånden ovre ved Villa Medici indtil den rammer Bramantes Tempietto bag en.

At gå forbi Berninis elefant, drikke morgenkaffe på Tazza D'oro og nå ind Pantheon straks de åbner og før de store horder kommer.

At handle ind på S. Cosimato pladsen i Trastevere for ikke at glemme købmanden på hjørnet, der virkelig har alt til faget. Sætte sig på legepladsen mellem børnene samme sted.

At lade sig opsluge af en stund i S. Maria Trastevere, og igen beundre det kosmatiske gulv. At spise aftensmad hos der Belli, fx antipasti di Mare.

At slutte af med at gå på Capitol hvor aftenbelysningen på pladsen tegner Michelangelos geniale mønster op.

Kontingent

Livsnerven i vores selskab er jeres fortsatte indbetalinger. Og de vil også være udtryk for en gryende optimisme, *det skal nok gå* og at vi forventer at vi kommer tilbage til mere normale tilstande når vi er vaccineret.

Den "hilsen" vil også få bestyrelsen til målrettet og fortsat at planlægge aktiviteter, foredrag, temadage, rundvisninger og rejser, som vi forhåbentligt kan søsætte senere i år.

Vi vil gerne opfordre medlemmerne til allerede nu at betale kontingent for 2021, men senest ultimo februar.

Kontingentet er fortsat 200 kr. for enkeltpersoner og 300,00 kr. for par, som bedes indbetalt på konto i Jyske Bank: 7854 0001361115. Husk at opgive navn/navne. "Såfremt at du/I har fået ny email-adresse, nyt telefonnummer eller er flyttet bedes dette oplyst til selskabets kasserer på e-mail: Susanne.Trudsoe@live.dk

Medlemsgaven

Medlemsgaven i 2021 er, som tidligere omtalt, Bjarne Jørnæs: "Den spanske trappe, onsdag d. 3. maj 1903 kl. 13.05"

I det nye år kan medlemsgaven afhentes ved kommende arrangementer eller hos formand Mogens Bang (2230 6460, eller på Mogensbang@Vesterdalen.dk) eller hos næstformand Paul Anker Lund (2215 9890 eller pasl@outlook.dk) efter forudgående aftale. I kan også være heldige at bestyrelsens cykelmyg (Susanne) så vidt muligt spænder cykelhjelme og spænder og kommer forbi med medlemsgaven til de medlemmer, som allerede har betalt kontingent 2021.

Generalforsamling og temadag

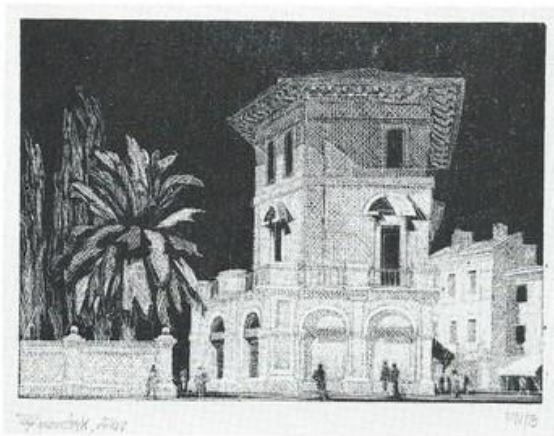
Vi plejer at afholde vores generalforsamling og temadag i marts måned (iflg. vedtægterne). Da Coronasituationen næppe er stabiliseret på dette tidspunkt, må vi desværre allerede på nuværende tidspunkt varsle en udskydelse til efteråret 2021.

Med venlig hilsen
På bestyrelsens vegne
Mogens Bang,
Formand

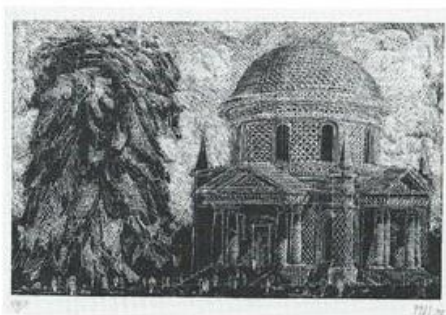
Palle Nielsen: *Romersk opvågning*

Det er ikke så ligetil at se direkte eller synsmæssigt-uskyldigt på berømte steder, de store berømte byer, hvor historien endnu gungrer i gaderne.

Blandt andet Rom – Rom fra skolebøgerne, fra film-ugerevyerne, balkonen på Palazzo Venezia, de neorealistiske film, "Fra Piazza del Popolo", "Rom under Pius den niende." Eller hvad med Respighis musik, "Pinjerne på Gianicolo", "Pinjerne ved Via Appia" og andet gods.

Fra »Timebogs«, (26), stengravure. 1975. Hel størrelse (1. tilstand).

Fra »Den sovende bys«, (7), stengravure. 1972. Hel størrelse.

Pilastre, volutter og gavltrekanter omgiver os på alle sider, helt accepteret som kendetegn for det at være hus i europæisk forstand.

Engang, fordi det var tid til det, lod jeg mig synke ned i drøm og digteri i Rom, spandt videre på barndommens tilsyneladende forladte tid, for mit vedkommende slutningen af tyverne og begyndelsen af trediverne, hvis stemning stadig var nærværende i byen.

Dette romerophold var en vandresygens tid; der foresvævede mig noget om at skulle have været i alle gader, have set alt.

Mange kvarterer blev gennemgået, alt satte historier i gang, forglemte pavilloner og overgroede fontæner på uventede steder, blik ind over lofter i uhyre rum og personer der kom til syne i kæmpemæssige, åbne vinduer til bestemte tider. Mange skumringstimer blev tilbragt i kirkernes beroligende og håbefulde mørke, medens regnen plaskede ned.

I vores kvarter var der ikke tale om friskhed, om Risorgimento, Verdi eller Mazzini; alt her henviste til en mere beklumret tid. Indestængte palmer, sure haver, tårn og belvedere. Ornamenten i glaserede mursten slyngede sig om husenes facader, der udstødte balkoner eller sugedes ind i loggiaer, og sympati for Alto Adige sås i de hasarderede udhæng og tirolske tage. Skulpturer af unge piger, som genier, drev ned fra de lamper de skulle bære.

Stemningen kendte jeg igen, borgerskabets melankolske ulvesind, dragende og beklemmende.

Gadenavnene henviste til de nordlige landskaber og floder, til de gamle slagmarker, Reno, Tagliamento, Piave.

Historiens gang kunne aflæses udefter; fra sejren ved Vittorio Veneto, via et sydamerikansk intermezzo Buenos Aires til tredivernes funkiskvarterer med gadenavne som Libia, Eritrea og Addis Abeba.

Det var historien, kunsthistorien og litteraturen, bearbejdet af fantasi og digteri der prægede disse "Romerske dage". Men, på et tidspunkt, hvad var de værd disse gærende fantasier ved enorme gadedøre, vestibuler og gammeldags elevatorer med klirrendealousier der førte tanken til gamle, lærde mænd med frakken over skulderen og pirandellofipskæg. En hærskaar af skæbner med heroisk borgerskin på næsen. En selvfølgelig, brutal rigdom levede her side om side med åbenlys og fattigfin elendighed. "Verden af i går" var stadig til.

En sen eftermiddag ved Tiberen slog det mig; hvorfor ikke igen prøve at få forbindelse på en mere direkte måde. Nedtegne det der umiddelbart lå for uden tanke på over eller underbygning, lade det passe sig selv. Vejen i mit fag går dog over det synlige til det, der måtte ligge bag, det sidste indeholdes i det første.

Lyset i gadelygterne spejlede sig i floden – de lyste og på mit papirformat var det ikke muligt at spare det lyse ud, tegne uden om – så tegn det sort, lade det lyse sort, vend det hele rundt som dengang i Paris hvor et springvand kom til at springe med sort vand, det gør ikke noget, det er sprog dette her – tegning!

Resten af tiden brugte jeg til at notere, tegne det ned på papiret jeg kunne overkomme; tit over udmattelsens grænse hvor betænelighederne viger og friheden sætter ind.

Det synlige i Rom er formaterne, rummet, formerne, farverne og stoffet, husenes vældige størrelser og deres forhold til gadernes dunkle kløfter hvis grundplan, på den tid, blev løftet op til en gentagelse af trolleybussernes ledningsnet.

At bevæge sig i Rom kan føles som at deltage ud fra det at være proportion, en opretstående, lille figur der forholder sig til de skiftende rum, aktivt skabende eller som passiv rekvisit.

(Fra *Figur og Rum*. Grafik og tegning, Katalog til udstilling på Ny Carlsberg Glyptotek, 20. januar – 4. marts 1984)

[Læs om Palle Nielsen her.](#)

Indsendt af afgående bestyrelsesmedlem Christine Marstrand.

Giovanni Pierluigi da Palestrina

Af Ole Andersen

Vi, der har haft fornøjelsen af at høre Musica Ficta synge kompositioner af Palestrina, har samtidigt hørt dirigent Bo Holtens inspirerende introduktioner. Men jeg tænkte, at der måske var andre, der ville være interesserede i at høre lidt om Palestrina. Så her er en lægmands bud.

Giovanni Pierluigi blev født formentlig i 1525 i byen Palestrina tæt ved Rom. Han var et usædvanligt musikalsk barn og blev tidligt kordreng i sin hjemby. I denne sammenhæng skal det nævnes, at sang i kirken siden kirkemødet i Laodicea helt tilbage fra 364 e.v.t. kun måtte fremføres af uddannede sangere, såkaldte cantores. Allerede 12 år gammel blev Palestrina kordreng i Santa Maria Maggiore i Rom, og 19 år gammel organist i Palestrina, som han havde navn efter.

Pave Julius III havde været biskop i Palestrina, og han udnævnte kort efter sin egen udnævnelse til pave den 25-årige Palestrina til leder af Capella Giulia i Peterskirken i Rom og siden til sanger i Det sixtinske Kapel. Herfra blev han dog fyret, da en ny pave fastholdt, at sangerne skulle være præsteviede, hvilket den gifte Palestrina var afskåret fra. Palestrina blev dog efterfølgende kapelmester i såvel San Giovanni in Laterano som i Santa Maria Maggiore.

Han mistede både to sønner og sin kone i epidemier, men blev relativt kort tid efter gift med en rig enke, så han var en velhavende mand, da han døde i 1594.

Han var utrolig produktiv og nåede i sit lange liv at komponere ikke færre end 104 messer, 250 motetter (dvs. musikstykker over en enkelt tekst) og flere madrigaler, sange, hvoraf de fleste var kirkelige, men også nogle fra hans yngre år af verdsligt, endog med erotisk indhold. Som nævnt i et tidligere brev skal Palestrina også have komponeret musik til nogle af Filippo Neri's oratorier.

Musikalsk står han i gæld til renæssancen og varsler den tidlige barok. Kirkemusikken havde igennem flere hundrede år udviklet sig fra den enstemmige gregorianske sang til polyfonier, hvor flere ligeværdige stemmer mere eller mindre uafhængigt vævedes ind i hinanden, såkaldt kontrapunkt. Kompositionerne kunne tage udgangspunkt i ældre kompositioner, endog af rent verdslig karakter. Man tog det ikke så højtideligt med harmonierne mellem stemmerne, og i tiden op til

Mesteren selv, Giovanni Pierluigi da Palestrina

modreformationen og især i forbindelse med Tridentinerkoncilet lød der kraftige røster for, at musikken skulle være sekundær i forhold til det teologiske budskab. Musikken måtte ikke give verdslige associationer, og da slet ikke erotiske. Askese var som i andre sammenhænge i tidens krav. Palestrina tog dette punkt op og komponerede dels, så dissonanser blev behandlet forsigtigt, dels så teksten fremstod tydeligt i værket. Det har skabt en legende om, at Palestrinas Missa Pappae Marcelli (Pave Marcellus' Messe) overbeviste Tridentinerkoncilet om ikke at udstede regler for kirkemusikken. Imidlertid er denne legende tilsyneladende først opstået efter Palestrinas død. Men hans kompositioner har præget den katolske kirkes musik i tiden siden. Den er stadig præget af polyfoni i modsætning til den protestantiske kirkemusik, der er homofon, dvs. med en ledende stemme.

Allegro moderato. 4/4.

Et in ter-ra pax ho-mi-ni-bus bo-nae vo-lun-ta-tis. Lau-damus te. A-do-ramus te. Gra-ti-as a-gimus ti-bi. In-ter-tis Lau-damus te. Be-ne-di-cimus te. Glori-fi-camus te. Pro-pter magnam glo-ri-am tu-

F. R. 1109

Polyfont stykke. Bemærk, hvordan teksten i stemmerne er synkron, så selve budskabet ikke skjules i musikken

Desværre måtte julekoncerten med Musica Ficta i Marmorkirken jo aflyses pga. corona-situationen. Forhåbentlig kommer der en anden mulighed senere.

Augustus' mausoleum åbner til marts

Han var den første romerske kejser, han var Julius Cæsars adoptiv søn og han byggede et imperium, der i sidste ende strakte sig fra Storbritannien til Egypten. Og han sagde pralende på sit dødsleje: "Jeg fandt et Rom bygget af mursten, og efterlod det som en by af marmor."

Han døde år 14 evt. Hans grav - et stort, cirkulært mausoleum, som var det største i byen, da det blev bygget - lå forladt hen i århundreder.

Med sit tilgroede forfald og omgivet af store cypresser, har mausoleet længe været langt fra den stand som andre mere omhyggeligt bevarede bygningsværker i Rom (fx Colosseum, Forum Romanum og Pantheon)

Mausoleet har i en stor del af de sidste 80 år været lukket for offentligheden, med korte åbninger fx i år 2000 for at fejre byens jubilæumsår. Det blev lukket permanent i 2007 for at gennemføre en række arkæologiske undersøgelser.

Men endelig er en 13-årig lang restaurering afsluttet, og Mausoleet skal nu åbnes for offentligheden i marts 2021.

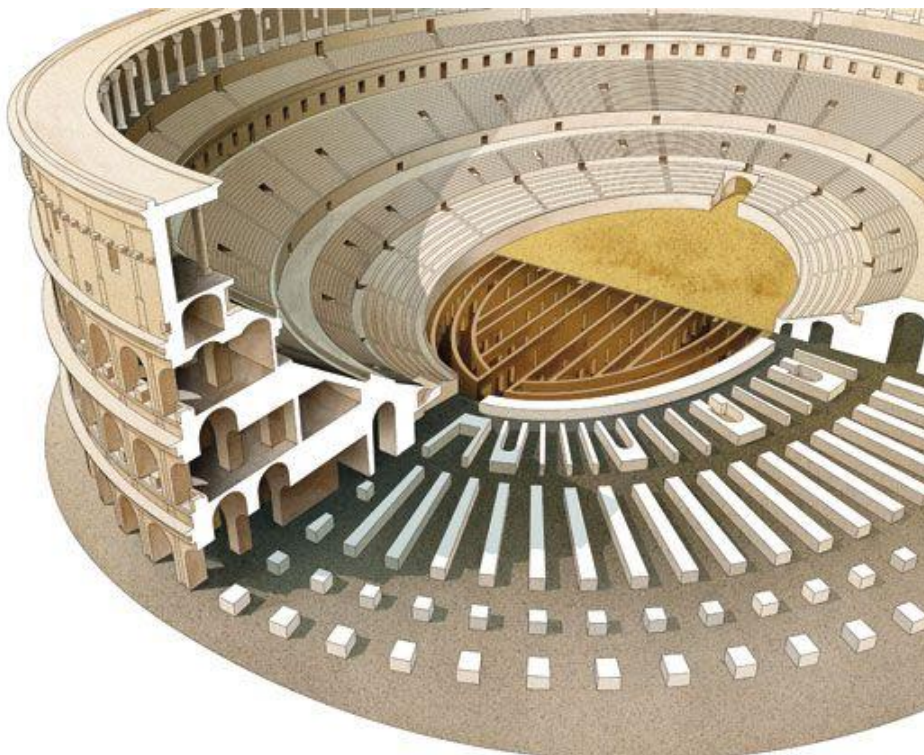
Læse mere på [CNN Travel](#).

Jeg kan anbefale bogen [AUGUSTUS af John Williams \(Lindhardt og Ringhof, 2016\)](#) hvis man vil vide mere om Roms første kejser.

/Paul Anker Lund

Nyt gulv i Colosseum

Rome's Colosseum Will Get a New Retractable Floor by 2023 — Just as It Had in Ancient Times

Rome wasn't built in a day. But one of its most renowned attractions could be returned to its first-century glory in just two years — or at least, part of one of its most famous attractions could be. In our time, the Colosseum has long been a major Roman tourist destination—one that lacks even a proper floor. Visitors today see right through to its underground hypogeum, an impressive mechanical labyrinth used to convey gladiators into the arena, as well as a variety of other performers, willing and unwilling, human and otherwise. “Eyewitnesses describe how animals appeared suddenly from below, as if by magic, sometimes apparently launched high into the air,” writes Smithsonian’s Tom Mueller.

[Læs videre her](#)

Skandinavisk forening 160 år i Rom

Læs [Artikel fra Antik og Auktion \(08/2015\)](#)

Romquiz

Svar på quiz i Coronabrev nr 12:

- 1 Fru Garibaldi på Gianicolo. Verdens eneste kvindlige rytterstatue
- 2 Giordano Bruno, brændt som kætter på Campo dei Fiori
- 3 Bartolomeo Pinelli, malede genrebilleder og prospekter fra Rom. Hænger på Viale Trastevere
- 4 Pz. Trilussa opkaldt efter digteren Trilussa
- 5 Pasquino, en af de talende statuer, står på Pz. Pasquino (lige bag Pz. Navona)

1. Hvilke af disse to templer kaldes Castor & Pollux templet og er samtidig Roms vartegn?

2.

Foran et af Roms villaer sidder en række ens løver på muren. Hvad hedder villaen?

3.

Vandkummen der indgår i springvandet foran Quirinalet har haft en anden placering tidligere, hvor?

4.

Hvad hedder den aquadukt som ender i Trevi fontænen og på sin vej leverer vand til et andet kendt springvand.

5.
Udenfor hvilken kirke står denne pullert,
hvor man kan øjne ornamenterne: de franske
liljer?

Romselskabet S.P.Q.R

Vesterdalen 52 | 2870 Dyssegård | Telefon 22 30 64 60 | mogensbang@vesterdalen.dk
Jyske Bank 7854 1361115

